

Jaarverslag 2016

Stichting Rookpreventie Jeugd

Stichting Rookpreventie Jeugd heeft één helder doel: tabak uitbannen uit de samenleving en roken geschiedenis maken. Dat kan alleen door te zorgen dat er geen nieuwe rokers meer bijkomen. Om dat te bereiken bepleit SRPJ bij de overheid een effectiever tabaksontmoedigingsbeleid.

STICHTING
**Rookpreventie
Jeugd**

tabaknee
over de tabaksindustrie & haar kompanen

Inhoud

Inleiding	3
Aangifte tegen tabaksindustrie	4
Invloed in Den Haag	5
Andere hoogtepunten 2016	6
SRPJ in de media	9
TabakNee 2016	10
Sick of Smoking 2016	11
Fase 1: februari 2016 t/m oktober 2016	11
SOS in de media / fase 1	14
Fase 2: november 2016 t/m april 2017	17
Financieel verslag SRPJ 2016	18
Balans	19

Inleiding

Gekeken naar het aantal maatregelen tegen tabak en e-sigaretten, komt Nederland dicht in de buurt van de Europese landen met de minst strenge regelgeving. In juni berichtte TabakNee over de [Nanny State Index](#), een lijst met 27 Europese landen waarin Nederland op de 21ste plaats staat als het om tabaksregels gaat.

Stichting Rookpreventie Jeugd (SRPJ) werd in 2009 opgericht om de Nederlandse overheid te bewegen tot een actiever en effectiever antirookbeleid, met als hoofddoel te voorkomen dat nieuwe generaties beginnen met roken. Alleen als er geen nieuwe rokers meer bijkomen is het onvoorstelbare getal van 20.000 doden per jaar door roken op den duur terug te dringen.

SRPJ pleit daarom voor aanzienlijke verhoging van de accijns op tabak, drastische vermindering van het aantal verkooppunten en grootschalige en effectieve voorlichtingscampagnes. Van die maatregelen is immers in andere landen de praktijk en ook in wetenschappelijke studies aangetoond dat ze werken.

Langs verschillende wegen streeft SRPJ die doelen na. Eerder werden kinderen en hun ouders bereikt via [Rookalarm](#) en de film [De Vervangers](#). Sinds 2013 legt de website [TabakNee](#), een uitgave van SRPJ, via gedegen onderzoeksjournalistiek de werking van de machtige tabakslobby bloot, terwijl ook de politiek kritisch wordt gevolgd. In 2015 voerde SRPJ een rechtszaak tegen de Staat over verboden contacten met de tabaksindustrie. De eis in deze rechtszaak werd weliswaar afgewezen, maar leidde er wel toe dat de overheid zich nu beter houdt aan het verbod op contact volgens artikel 5.3 van het Kaderverdrag inzake Tabaksontmoediging van de WHO.

In 2016 lanceerde SRPJ een nieuw initiatief en een juridische primeur: een aangifte tegen de tabaksindustrie op grond van het opzettelijk mensen verslaafd maken aan een product waarvan bekend is dat het dodelijk is. Via het ondersteunende platform Sick of Smoking betuigden inmiddels meer dan 20.000 mensen hun steun. In 2017 wordt duidelijk of het Openbaar Ministerie de zaak voor de rechter brengt.

In 2016 liet TabakNee door Maurice de Hond peilen hoe de Nederlandse kiezer staat tegenover strengere antirookmaatregelen. Daaruit bleek dat de meerderheid van de Nederlanders (59%), ongeacht hun politieke kleur, voor het verhogen van accijnzen op tabak is en voor een inperking van het aantal verkooppunten om roken onder jongeren verder te ontmoedigen. Dat betekent dat VVD en PVV, de twee partijen die een daadkrachtiger tabaksontmoedigingsbeleid nog tegenhouden, tegen de wil van ook hun kiezers ingaan als het over tabaksontmoediging gaat. SRPJ zal de aandacht in 2017 daarom vooral ook op die partijen richten.

Dit jaarverslag belicht de activiteiten van SRPJ in het jaar 2016.

Aangifte tegen tabaksindustrie

Achter de schermen heeft SRPJ maanden toegewerkt aan een nieuwe juridische procedure, een novum in de geschiedenis bovendien: een strafproces tegen de tabaksindustrie. Op 28 april kondigden longkankerpatiënte Anne Marie van Veen en advocate Bénédicte Ficq in het tv-programma RTL Late Night aan dat zij samen met COPD-patiënte Lia Breed en SRPJ aangifte zouden gaan doen tegen vier tabaksfabrikanten die actief zijn in Nederland.

Sick of Smoking

Tegelijk met de aankondiging werd de website [Sick of Smoking](#) (SOS) gelanceerd, de basis voor een *grassroots* organisatie ter ondersteuning van de aangifte. SOS wil zoveel mogelijk mensen mobiliseren die zich in woord en daad tegen de tabaksindustrie keren. Binnen een uur na de uitzending van RTL waren er al meer dan 2000 steunbetuigingen binnen. Inmiddels hebben meer dan 20.000 mensen hun steun gegeven en zijn er al ruim 1.300 mensen die zich willen aansluiten bij de aangifte.

Poging tot moord

Vijf maanden na de bekendmaking, op 29 september, werd [de aangifte](#) daadwerkelijk ingediend bij het Openbaar Ministerie. De tabaksproducenten wordt poging tot moord cq. doodslag en/of poging tot zware mishandeling met voorbedachten rade en/of poging tot opzettelijke benadeling van de gezondheid met voorbedachten rade verweten.

Belangrijkste argumenten daarvoor: de tabaksindustrie maakt sigaretten met honderden toevoegingen willens en wetens extra verslavend, terwijl zij weet dat tabak ernstige schade toebrengt aan de gezondheid en zeker de helft van de rokers doodt.

Bovendien zijn sigaretten voorzien van minuscule, voor het blote oog nauwelijks zichtbare, gaatjes, waardoor testmachines andere waarden meten in de sigarettenrook meten dan rokers in werkelijkheid binnen krijgen. Zij sluiten immers die gaatjes met vingers en lippen af, waardoor de rook niet met extra lucht wordt gemengd.

Persaandacht

De aangifte tegen de tabaksindustrie kreeg veel aandacht in de media. EenVandaag wijdde er voorafgaand twee uitzendingen aan, waarin onder anderen de bekende Amerikaanse klokkenluider Jeffrey Wigand aan het woord kwam. Wigand, lid van het Comité van Aanbeveling van SRPJ en oprichter van Smoke-Free Kids Inc., was op uitnodiging van SRPJ van 7 tot 13 september in Nederland om advocaat Bénédicte Ficq van de nodige achtergrondinformatie te voorzien.

Zie ook het aparte verslagdeel van SOS op pagina 10

Invloed in Den Haag

Stichting Rookpreventie Jeugd en TabakNee worden in politiek Den Haag zeer serieus genomen en regelmatig in de Tweede Kamer geciteerd. Onthullingen van TabakNee leiden regelmatig tot Kamervragen en tot actie van de overheid. Hoewel in de verkiezingsprogramma's voor de komende Tweede Kamerverkiezingen relatief weinig aandacht is besteed aan tabaksontmoediging, bleek in januari 2017 bij een Nationaal Zorgdebat dat zich een [Kamermeerderheid](#) aandient voor effectievere antitabaksmaatregelen. Alleen VVD en PVV verzetten zich daar nog tegen. Terwijl uit een speciaal voor het debat uitgevoerd onderzoek dat het overgrote merendeel van de kiezers, ook van VVD en PVV, voor verdergaande maatregelen is. Hetzelfde had SRPJ/TabakNee in samenwerking met Maurice de Hond in mei ook al had [aangetoond](#).

Artikel 5.3 FCTC

Overleg met het de staatssecretaris van VWS en zijn ministerie naar aanleiding van de rechtszaak die SRPJ aanspande tegen de Staat over artikel 5.3 FCTC leidde tot afspraken die in 2016 werden nagekomen. Het kabinet opende in maart een [website](#) waarop melding wordt gemaakt van de contacten van de overheid met de tabaksindustrie. TabakNee houdt sindsdien in [een serie](#) die contacten tegen het licht. In mei werd duidelijk dat de tabaksindustrie inderdaad bij de overheid een [dichte deur](#) treft.

Green Deal

In januari bleek al dat de overheid zich aan het contactverbod wil houden. Nadat TabakNee onthulde dat de rijksoverheid via een zogenoemde Green Deal samenwerkte met de tabaksindustrie bij het opruimen van peuken van stranden, stelden D66-Kamerleden daarover Kamervragen. In april maakte de overheid [bekend](#) de samenwerking met de tabaksfabrikant JTI te stoppen.

Taskforce

In maart ontdekte TabakNee dat de industrie een sluiproute had bedacht om toch met de overheid in contact te komen. Via een nieuw opgerichte [Taskforce Naleving Leeftijdsgrens Tabak](#) kon de tabaksindustrie toch met de overheid in gesprek komen. In [antwoord](#) op [Kamervragen](#) van de SP hierover liet staatssecretaris Van Rijn weten dat de overheid de deur ook voor deze club gesloten houdt.

Sjoemelsigaretten

Naar aanleiding van de aangifte door twee longpatiënten en SRPJ tegen de tabaksindustrie, stelde de SP [Kamervragen](#) om te achterhalen wat de overheid had gedaan met de beschikbare kennis over zogenoemde sjoemelsigaretten (met gaatjes in filters om testmachines te foppen). Staatssecretaris Van Rijn noemde in zijn [antwoord](#) die sigaretten zorgelijk en probeert in de EU overeenstemming te krijgen over nieuwe testvoorschriften. Begin januari 2017 kreeg de staatssecretaris in de Kamer hierover van zijn eigen partij [kritiek](#).

HeatStick

De aankondiging van Philip Morris dat zij met een nieuw product op de markt komt, de HeatStick, was voor SRPJ aanleiding om via TabakNee krachtig te pleiten voor een

toelatingssysteem voor nieuwe tabaksproducten. Dat pleidooi werd opgepakt in de Tweede Kamer tijdens een [overleg](#) over aanpassing van de Tabaks- en Rookwarenwet in januari 2017. De SP diende met steun van de CU en PvdA een motie in met dezelfde strekking.

Andere hoogtepunten in 2016

Onderstaande lijst geeft een chronologisch overzicht van de meest in het oog springende activiteiten van SRPJ in 2016.

Studentenchallenge met VNO

In 2015 zocht SRPJ contact met de werkgeversvereniging VNO-NCW. Juist omdat deze organisatie een stevige lobby voor de tabaksindustrie voert, wilde SRPJ onderzoeken hoe VNO-NCW zich toch ook zou kunnen inzetten om in ieder geval jeugdroken tegen te gaan. Gezamenlijk schreven VNO-NCW en SRPJ op 14 januari 2016 een [prijsvraag](#) uit onder kunst-, design- en marketingstudenten voor het maken van de beste viral-campagne die scholieren van het roken afhoudt. De prijsvraag bleef helaas zonder resultaat. In 2017 wordt voor dit project een nieuwe vorm gezocht.

Bezoek Kyriakoudes

In januari bezocht de Amerikaanse historicus professor Louis Kyriakoudes mede op uitnodiging van SRPJ Amsterdam. De directeur van het Albert Gore Research Center van de Middle Tennessee State University bestudeert al jaren de praktijken van de tabaksindustrie. Kyriakoudes gaf tijdens het 18e Nationale Longkanker Symposium, georganiseerd door het NKI/AvL, een [lezing](#) over nicotineverslaving. Een [video-interview](#) met Kyriakoudes verscheen daags tevoren op TabakNee.

Vrouw in Media Award

Begin februari werd bekend dat longarts Wanda de Kanter, voorzitter van SRPJ, voor de tweede keer de Vrouw in de Media Award was toegekend. De prijs ins een initiatief van mediaplatform VIDM.nl in samenwerking met Sprekersbureau ZijSpreekt. De Kanter ontving 26 procent van de 2500 stemmen en versloeg daarmee negentien andere genomineerden voor de prijs voor vrouwen die zich het best manifesteren in de media. De prijs werd 8 maart 2016 uitgereikt.

Klacht tegen rookbeleid Defensie

In 2015 onthulde [TabakNee](#) dat Nederlandse soldaten op NAVO-bases accijnsvrije sigaretten kunnen kopen, dat ook 17-jarige soldaten dat mogen en dat de soldaten niets in de weg wordt gelegd om die goedkope sigaretten in grote hoeveelheden in te voeren. Nadat SRPJ tevergeefs had geprobeerd hierover in contact te komen met het ministerie van Defensie, diende zij op 10 februari 2016 hierover een klacht in bij de Ombudsman. Via bemiddeling van de Ombudsman, kwam alsnog een gesprek met twee vertegenwoordigers van het ministerie, Kolonel Ruud Dirkzwager en Kapitein ter Zee Dr Jelle Bos, tot stand dat op 3 november plaats had.

Uit dit gesprek is naar voren gekomen dat op de NAVO-basis in Brunssum geen sigaretten aan minderjarigen mogen worden verkocht en dat verder alleen personeel van 18+ naar het buitenland wordt uitgezonden.

Tijdens het gesprek is de intentie uitgesproken om bij interne Defensieprojecten in het kader van goed werkgeverschap en Duurzaam Inzetbaar Defensie de mogelijkheid van samenwerking met SRPJ te onderzoeken.

Bezoek aan VVD-verkiezingsprogramma commissie

Op 14 februari 2016 spraken Wanda de Kanter en Frits van Dam, respectievelijk voorzitter en secretaris van SRPJ, met de voorzitter van de VVD-commissie die het verkiezingsprogramma van de partij voor de Tweede Kamerverkiezingen samenstelde, Jan Anthonie Bruijn. Bruijn is Eerste Kamerlid en hoogleraar immunopathologie aan de Universiteit Leiden. Hoewel de medicus veel begrip toonde voor de argumenten van SRPJ, bleek later het verkiezingsprogramma helaas geen enkele wijziging in het VVD-standpunt ten aanzien van tabak te bevatten.

Presentatie Eindspel Tabak

SRPJ is in de personen van Wanda de Kanter, Pauline Dekker, Frits van Dam en Lukas Stalpers vertegenwoordigd in de Stichting Eindspel Tabak, die wetgeving nastreeft voor een generatiegebonden tabaksverbod. Op 15 februari 2016 publiceerde Eindspel Tabak het rapport '[Kosten van Roken](#)', gemaakt door Onderzoeksbureau SEO Economisch Onderzoek. Uit het rapport blijkt dat roken de samenleving jaarlijks 21,2 miljard tot 43,3 miljard euro kost. Met deze kennis in de hand zet Eindspel Tabak zich in voor wettelijk rookverbod voor iedereen die na 2016 is geboren.

Werkbezoek Van Rijn aan Rode Kruis Ziekenhuis

Op uitnodiging van SRPJ bezocht staatssecretaris Van Rijn (VWS) op 7 maart het Rode Kruis Ziekenhuis in Beverwijk, waar medeoprichter van SRPJ Pauline Dekker longarts is. Diverse specialisten van het RKZ, zoals een neuroloog, kinderarts en gynaecoloog, vertelden de staatssecretaris wat de effecten van roken zijn op hun vakgebied. Zij brachten voor het voetlicht wat roken doet met hun patiënten. De staatssecretaris sprak ook met drie patiënten over de moeite die zij hadden om van het roken af te komen en over de gevolgen van hun ziektes voor hun leven. De verhalen maakten zichtbaar indruk op de staatssecretaris, met wie vervolgens is gesproken over de mogelijkheden voor een effectiever tabaksontmoedigingsbeleid.

KNMG schaart zich achter rookvrije generatie

In maart liet artsenfederatie KNMG weten rigoureuze middelen van de overheid te vragen tegen het tabaksgebruik. 'Verhoog de accijns op tabak. Verminder het aantal verkooppunten van tabak. Voer merkloze pakjes en een display ban in. En laat kinderen opgroeien in een rookvrije omgeving.' SRPJ-secretaris Frits van Dam reageerde: 'Deze publicatie van de KNMG voelt als een steun in de rug. Hopelijk neemt de overheid deze aanbevelingen zeer serieus.'

Overleg met voorzitter ABP

Op 31 maart waren Wanda de Kanter en Frits van Dam op bezoek bij bestuursvoorzitter Corien Wortmann en hoofd beleggingen Jeroen Schreur van pensioenfonds ABP. SRPJ pleit er al langer voor dat ABP zijn tabaksbeleggingen afstoot. Wortmann was echter niet te

vermurwen. ‘Tabaksbeleggingen zijn nodig om de pensioenen van onze 2,8 miljoen deelnemers op peil te houden’, stelde zij. Zolang tabak een legaal product is, zal ABP er in blijven beleggen, was haar boodschap. SRPJ blijft via verschillende kanalen druk uitoefenen om ABP op andere gedachte te brengen.

Rolmodellen en dwarsliggers

Wanda de Kanter en Pauline Dekker waren op 2 juni twee van de sprekers op het KNMG-congres ‘Rolmodellen en dwarsliggers’ in Nieuwegein. Het congres stond volledig in het teken van medisch leiderschap. ‘Voor mij was niks doen geen optie’, zei De Kanter. ‘Ik kon het voor mezelf niet meer verantwoorden dat wij als longartsen leven van de gevolgen van grootschalige marketing, zonder in actie komen tegen de tabakslobby.’

Kosten-batenanalyse

Wanda de Kanter hield op 9 juni een motiverende lezing in Rotterdam voor de 50 partners van Alliantie Rookvrij Nederland. Bij dezelfde gelegenheid kreeg staatssecretaris Van Rijn (VWS) de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) van verschillende beleidsscenario’s voor tabaksontmoediging uitgereikt. De MKBA werd uitgevoerd door Universiteit Maastricht, RIVM en Trimbos-instituut en gefinancierd door KWF Kankerbestrijding. Korte conclusie: accijnsverhoging en voorlichtingscampagnes maken Nederland gezonder en schelen de samenleving 1,7 miljard euro per jaar per 2050.

Lezing redacteuren NTvG

Op 18 juni gaf Wanda de Kanter in haar rol van voorzitter van SRPJ een lezing voor redacteuren van het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (NTvG). Verschillende besprekingen die hierop volgden met het NTvG hebben er uiteindelijk toe geleid dat het NTvG begin januari 2017 bekend maakte SRPJ te zullen steunen in de strijd tegen de tabaksindustrie. Het is voor deze strijd zeer belangrijk dat na het KNMG nu opnieuw een invloedrijke artsenorganisatie zich uitspreekt voor het terugdringen van het tabaksgebruik.

Opzij Top 100

Als *Opzij* in oktober haar nieuwe Top 100 van de meest invloedrijke vrouwen van Nederland publiceert, blijkt Wanda de Kanter opgenomen te zijn in de Top 10 in de categorie Gezondheidszorg. Ze wordt geroemd om haar niet-aflatende strijd, samen met Pauline Dekker, tegen de tabaksindustrie.

SRPJ in de media

AD, Roker stopt op eigen houtje, 4 januari
Margriet, 'Is stoppen met roken na al die tijd nog zinvol?', 14 januari
Mokum Magazine, Voorwoord, 23 januari
De Gelderlander, 'Roken voor zwangere taboe', 29 januari
BNR, interview n.a.v. Vrouw in Media, 8 februari
AD, Geboren na 2016? Roken verboden!, 15 februari
Het Parool, 'Verbied komende generatie te roken', 15 februari
Telegraaf, 'Laat roker uitsterven', 16 februari
Trouw, opinistuk: Geen tabak voor generaties na 2017?, 20 februari
De Volkskrant, COPD-medicatie, Van Kwaad tot erger behandeld, 5 maart
NRC, 'Als dokter hoor je geen nare dingen te zeggen', 8 maart
Trouw, Rokende moeder schaad DNA baby, 1 april
Reporters Online, Van kwaad tot erger behandeld: COPD-medicatie, 12 april
Medisch Contact, ['Pak op wat je daadwerkelijk kúnt veranderen. Dat motiveert.'](#) 26 april
RTL Late Night, Anne Marie van Veen en Bénédicte Ficq, 28 april
Telegraaf, 'Tabaksindustrie moet misdaden toegeven', 29 april
Trouw, Advocaat wil strafzaak rookbranche, 30 april
RTLZ, Van Liempt Live over aangifte, 2 mei
Café Weltschmerz, [interview door Dirre van Wijk \(11\)](#), 17 mei
Margriet, 'Hoe schadelijk is meeroken?', 19 mei
NRC, Opiniestuk ['Het rookbeleid is dodelijk'](#) n.a.v. Wereld Niet Roken Dag, 27 mei
Telegraaf, Gouden tijd voor rokers, 4 juni
Communicatie magazine, Longarts Wanda de Kanter: 'Ons doel is de tabaksindustrie te criminaliseren', 14 juni
Het Parool, opinieartikel: Help dan ook de gokker, 5 juli
AT5, [De Zwoele Stad](#), over rechtszaak, 22 juli
7Ditches, [interview](#), 25 augustus
NTvG, [Kiezer wil strengere tabaksmaatregelen](#), 1 augustus
NTvG, [De Rookvrije Generatie](#), 30 augustus
Libelle, Lang zullen we leven, 9 september
EenVandaag, twee uitzendingen over aangifte, 27 en 28 september
PAUW, Bénédicte Ficq over aangifte, 29 september
Opzij, Top 100 invloedrijke vrouwen, 10 oktober
Leeuwarder Courant, Dagblad v/h Noorden, Einde sigaret in zicht? 'Onzin', 1 december
Brabandts Nieuwsblad, Brabandts Dagblad, Zeeuwse Courant, Philip Morris: verkoop sigaretten dooft uit, 1 december
Nederlands Dagblad, Verbod op roken in auto met kind, 6 december
NTvG, [Maak kennis met Wanda de Kanter](#), 8 december
Bazaar, Woman of the Year Wanda de Kanter, 13 december
Medisch Contact, [Strengere toelatingseisen nodig voor nieuwe tabaksproducten](#), 15 december
Het Parool, opinieartikel: Tabaksbeleid blijft gezondheidsramp, 17 december
Het Parool, 'Al die zieken en doden, je ziet ze niet', 31 december

TabakNee 2016 (zie ook het aparte jaarverslag van TabakNee)

Uit onvrede over het in alle opzichten tekortschietende tabaksontmoedigingsbeleid werd op 11 maart 2013 door de Stichting Rookpreventie Jeugd de website TabakNee gelanceerd. De website, tot en met 2016 gefinancierd door KWF Kankerbestrijding, geeft informatie over de wijze waarop de tabaksindustrie en haar lobbyisten (kompanen) het tabaksbeleid van de overheid proberen te beïnvloeden.

Gekozen is voor 'naming en shaming' een opvallende en voor Nederland ongebruikelijke 'tone of voice'. Op deze website geen algemene beschouwingen over de ellende die tabak teweeg brengt en geen opgeheven vingertje naar rokers; dat is en wordt elders al in voldoende mate gedaan. De opzet van TabakNee is een andere. Zij wil het grote publiek duidelijk maken wie de personen en instanties zijn die verantwoordelijk zijn voor het falende Nederlandse tabaksontmoedigingsbeleid.

Een belangrijk doel van de website is politici een gevoel van urgentie bij te brengen en hen er van te doordringen dat tabak jaarlijks in Nederland ruim 20.000 doden veroorzaakt, een ramp van ongekende omvang waar stante pede iets aan gedaan moet worden. De boodschap is eenvoudig: Roken doodt, overheid doe wat!

- In 2016 zijn er 249 artikelen op TabakNee gepubliceerd, het aantal sessies, gebruikers en hits, is substantieel gestegen vergeleken met 2014 en 2015.
- TabakNee wordt in Den Haag als een bron van informatie gezien en geciteerd tijdens
- Kamerdebatten. Kamerleden van verschillende politieke partijen (SP, CU, D66, PvdA, CDA) grijpen regelmatig de artikelen op TabakNee aan om Kamervragen te stellen, in 2016 zes keer.
- De belangrijkste tabakslobbyist in Nederland, Jan Willem Roelofs, verklaarde in het Algemeen Dagblad van 20 mei 2016, dat hij een dichte deur aantreft bij de ministeries en dat dat komt door de rechtszaak die door de SRPJ is aangespannen en die door TabakNee in de publiciteit is gebracht en gehouden.
- Gemeentes en provincies zijn, nadat TabakNee hen attent heeft gemaakt dat samenwerking met de tabaksindustrie niet mag, hun samenwerking met de tabaksindustrie aan het herzien.
- TabakNee blijft hen daarbij kritisch in de gaten houden.
- Het ABP heeft mede door de activiteiten van TabakNee, haar beleid ten aanzien tabaksbeleggingen weer geagendeerd.
- Op initiatief van TabakNee wordt de mogelijkheid onderzocht van een Tabaksverslavingsfonds naar analogie van een fonds voor gokverslaafden. Inkomsten voor dit fonds moeten gegenereerd worden door de tabaksindustrie zelf, want de vervuiler betaalt.
- In opdracht van TabakNee werd door Maurice de Hond een 'kiezersonderzoek' onder 4000 respondenten gedaan met opmerkelijke uitkomsten. Het onderzoek laat zien dat er onder rokers anders over tabaksontmoedigings-maatregelen wordt gedacht dan onder niet-rokers. Het lijkt erop dat de politieke partijen hun anti-tabaksbeleid vooral baseren op de sentimenten bij de rokende minderheid en uit het zicht hebben verloren wat de meerderheid van de niet-rokers onder hun kiezers wensen, namelijk hogere accijnzen en verkoop van tabak alleen in speciaalzaken. TabakNee wil de stem van deze niet-rokende meerderheid krachtig laten horen in Den Haag.

Sick of Smoking 2016

De strafzaak en de *grassroots*-beweging Sick of Smoking is begin 2016 in gang gezet door de 43-jarige Anne Marie van Veen die door een rookverslaving longkanker heeft opgelopen. Ze rookte vanaf 15-jarige leeftijd en wil met de strafzaak voorkomen dat haar eigen en andermans kinderen ten prooi zullen vallen aan de misleidende praktijken van de tabaksindustrie met het risico op een tabaksverslaving en alle ellende als gevolg. Hieronder een overzicht van de activiteiten van SOS in 2016.

Fase 1: periode februari 2016 tot en met oktober 2016

Deze fase kenmerkte zich door de opstart van de *grassroots*-beweging, de formulering van de aangifte en het genereren van publiciteit. De maanden februari-maart 2016 stonden in het teken van het formuleren van het projectplan voor KWF Kankerbestrijding, financier van fase 1. De resterende tijd werd gebruikt om alles op tijd gereed te hebben voor de bekendmaking van de strafzaak. Deze bekendmaking vond plaats tijdens de uitzending van RTL Late Night op 28 april 2016.

Tijdens de aanloop naar de uitzending zijn de volgende praktische zaken geregeld met betrekking tot *grassroots*-beweging Sick of Smoking:

- de opzet van de *grassroots*-beweging
- de communicatiestijl (welke slogan, de tone of voice)
- de bouw, het design en de content van de website
- de communicatiemiddelen (aanmaken van social media, Nieuwsbrieven en de mogelijkheid tot bestellen van t-shirts en posters)
- inrichten achterkant/administratieve zaken (financieel en bijhouden databases)

Partners

KWF (plus financier fase 1)
Longkanker Nederland
Stichting Rookpreventie Jeugd

Samenstelling projectteam Sick of Smoking Fase 1

Wanda de Kanter (*SRPJ en eindverantwoordelijke*)

Monique van Orden (*Longkanker Nederland*)

Petri Rouwenhorst (*projectleider*)

Laura Houtenbos (*KWF*)

Strafzaak

Advocaat Bénédicte Ficq is in december 2015 al gestart met het onderzoeken van de mogelijkheid tot aangifte. Daarnaast heeft zij vanaf maart 2016 actief de pers benaderd. Samen met aangever Anne Marie van Veen deed zij in de uitzending van RTL Late Night de oproep aan iedereen 'die letterlijk of figuurlijk ziek wordt van de praktijken van de tabaksindustrie' om in actie te komen en de zaak te steunen via Sick of Smoking. Een dag voor de uitzending hadden zij een exclusief interview afgegeven aan de Telegraaf. Die kopte op 29ste april groot in de krant met de punten waarop Ficq de tabaksindustrie ging aanklagen. Tijdens het gehele proces is het kantoor van Ficq gefilmd door een cameraploeg die een (tv)documentaire – verwachte uitzending begin 2017 – maken van haar kantoor. De strafzaak tegen de tabaksindustrie krijgt daarin een prominente rol.

Publiciteit en steun

De RTL-uitzending leverde veel resultaten op. Zo werd de website van Sick of Smoking op het moment van het noemen van de website-URL door meer dan 10.000 mensen tegelijkertijd bezocht. Massaal gaven kijkers hun stem via de website, de teller liep diezelfde avond op naar bijna 9.000 steunbetuigingen. Eind 2016 stond de teller op ruim 17.000 stemmen, bijna 3000 strijders en 2500 volgers via Facebook. De dagen erna is door de landelijke en lokale pers uitgebreid bericht over het nieuws (*zie bijlage*). Naast Van Veen en Ficq werden de longartsen Wanda de Kanter en Pauline Dekker benaderd voor interviews voor kranten, tv-optredens en radio-uitzendingen.

Ziekenhuis-tour

In de maanden juli, augustus en september is Anne-Marie van Veen diverse ziekenhuizen langsgegaan in Nederland om posters te brengen en te vertellen over haar strijd tegen de tabaksindustrie. De Amsterdamse ziekenhuizen en het Rode Kruisziekenhuis in Beverwijk waren als eerste aan de beurt. Van Veen ging samen met leden van het projectteam van Sick of Smoking op pad. Tijdens elk bezoek is de pers actief benaderd vanuit Sick of Smoking en zijn de bezoeken afgestemd met de woordvoerders van de ziekenhuizen. Daardoor heeft SBS6 een nieuwsitem gemaakt en hebben lokale kranten melding gemaakt van het bezoek. Ook is gevraagd om over het bezoek te twitteren, waar veel ziekenhuizen gehoor aan gaven. Diverse (long)artsen gingen in t-shirt van Sick of Smoking op de foto. Onder hen ook voormalig AMC-directeur Marcel Levi.

Abri-actie

Voorafgaande aan de aangifte is er met de donaties (ruim 5000 euro in september) een abri-posteractie van een week (70 posters op 5 stations) geweest die op social media werd ondersteund. De abri-actie is met een groep creatievelingen voorbereid en ingestoken. Deze mensen hebben hun tijd en expertise gedoneerd.

Kennis vergaren en delen tot aan de aangifte

Na de bekendmaking hebben de maanden tot aan de daadwerkelijk aangifte (van mei tot en met september 2016) in het teken gestaan van kennisvergaring en kennisdelen:

- via Sick of Smoking website en mediakanalen
- door het actief blijven betrekken van de pers
- en de vele lezingen van Wanda de Kanter en Pauline Dekker (ook Healthy Aging UMCG waar Van Veen de mensen toesprak)
- bezoek van tabaksklokkenluider Jeffrey Wigand van 7 tot en met 13 september aan Amsterdam om met onder andere Ficq, Van Veen en het projectteam kennis te maken en advies te geven. Ook stelde hij een factsheet op voor Ficq samen waarin hij de criminele praktijken van de tabaksindustrie uiteenzet: hierin worden onder andere de aanwezigheid van de ventilatiegaatjes in filters genoemd. Wigand was eveneens het onderwerp van twee uitzendingen van Een Vandaag die vlak voor de aangifte uitgezonden werden. Ook zal de heer Wigand voorkomen in de tv-documentaire over het kantoor van Ficq.

De aangifte

Op 29 september 2016 hebben Anne Marie van Veen, medeaangevers Lia Breed en Stichting Rookpreventie Jeugd samen met Bénédicte Ficq aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie van Justitie in Amsterdam. Hierbij was de Telegraaf exclusief aanwezig om de aangifte vast te leggen voor Telegraaf tv. Het nieuws werd wederom opgepakt door de landelijke pers (*zie bijlage: Media aandacht*) Nog diezelfde avond zat Ficq (met Van Veen, Breed en Wanda de Kanter namens SRPJ) aan tafel bij PAUW om over de inhoud van de aangifte te praten.

Behaalde resultaten

(peildatum 31 december 2016)

Steunbetuigingen d.m.v. stemmen: 17.500

waaronder:

- Strijders (met foto en bericht op de site): 2800
- Aangifte (via formulier): **1750**

Statistieken website (tot en met 12 oktober 2016):

- Totaal aantal paginaweergaven: **135.000** (*waarvan 75% nieuwe (unieke) bezoekers en 25% terugkerende bezoekers.*)

Behaalde resultaten Sociale media

- Facebook: **2595 volgers**
- Twitter: **417 volgers**
#sickofsmoking
#stopdetabaksindustrie
#vervangers

SOS in de media / fase 1

APRIL 2016

RTL Late Night, [bekendmaking aangifte](#), 28 april
Telegraaf, [Industrie moet worden vervolgd](#), 29 april
Telegraaf, [Advocate Benedicte Ficq ammoniak bewijst opzet](#), 29 april
Trouw, [Advocaat Ficq wil strafzaak tegen de tabaksindustrie](#), 29 april
Een Vandaag, [Nieuwstrend: Strafzaak tegen tabaksfabrikant](#), 29 april
NPO Radio 1, [Eerder gehoord: Strafzaak tegen de tabaksindustrie](#), 29 april
NOS journaal, [20:00 uur](#), 29 april
AD, [Kankerpatiënte klaagt tabaksmafia aan](#), 29 april
RTL4 Nieuws online, [Ik rookte mijn eerste sigaret toen ik zes was](#), 29 april
RTL4 Nieuws online, [Aangifte tegen de tabaksindustrie, hoe kansrijk is dat?](#), 29 april
[RTL Nieuws](#), 29 april
[BNR Nieuwsradio](#), 29 april
Stentor Zwolle, [Kankerpatiënte klaagt tabaksmafia aan](#), 29 april
TabakNee, [Longkanker patiënte wil tabaksindustrie strafrechtelijk vervolgen](#), 29 april
EO: Dit is dag, [Tabaksindustrie aanklagen is zonde van de tijd](#), 29 april
Dagelijkse Standaard, [Eigen verantwoordelijkheid, vrouw klaagt tabaksindustrie aan](#), 29 april
Plus online, [Zijn tabaksfabrikanten verantwoordelijk voor de gezondheid van rokers](#), 29 april
Metronieuws, [Kankerpatiënt sleept tabaksfabrikant voor de rechter](#), 29 april
Het Parool, Vervolg de Tabakssector, 29 april
ikwilstoppenmetroken.nl, [Longkankerpatiënte start rechtszaak tegen de tabaksindustrie](#), 29 april
Linda Nieuws, [Tabaksindustrie in het geding. Vijf vragen aan Benedicte Ficq](#), 29 april
RTVDrenthe, [Stelling: het is goed dat de tabaksindustrie aangepast wordt](#), 29 april
The Optimist, [Advocate begint strafzaak tegen de tabaksindustrie](#), 29 april
[Dutch Amazing Newsblog](#), 29 april
Famme, [De grootste vijand van onze kinderen is de tabaksindustrie](#), 30 april
Papermagazine, Longkanker een gezicht geven, dat wilde ik altijd al
NL Kiosk, [Sick of Smoking een machteloze hartenkreet](#)
Fiat Justitia, [Tabaksindustrie onder vuur](#), 29 april

MEI 2016

RTLZ: Van Liempt Live, [Strafzaak tegen tabaksindustrie](#), 2 mei
joop.nl, [Ziek van de tabaksindustrie](#), 2 mei
Trouw, [Mag je verslavend rookbaar gif verkopen?](#), 6 mei
Trouw, hoofdredactioneel commentaar, 7 mei
www.pressmagazine.com, [Dodelijk in drie stappen](#)
TabakNee, [In het nauw gedreven tabakslobbyist Roelofs haalt oude twijfeltruc uit de kast](#), 22 mei
Antonet (intranet AVL)
Nieuwsbrief Alliantie Rookvrij Nederland, mei
Weltschmerz cafe, [Ditte \(11 jaar\) interviewt Wanda de Kanter](#)
Weltschmerz cafe, [Geen drug is zo verslavend als nicotine](#)
HUMO (België), [Ik ben met de dood bedreigd wat wel bijzonder is voor een terminale patiënt](#)

Telegraaf, [Massaal aangifte tegen tabak](#), 30 mei
Dutch News, [Over 500 smokers sign up for criminal case against tobacco firms](#), 30 mei
vrouw.nl, [wat de tabaksindustrie doet is crimineel](#)

JUNI 2016

Telegraaf, Anne Marie heeft longkanker en vecht tegen vooroordeel
Nieuwe Revu, [Waar rook is is Ficq](#)
Communicatie Magazine, [Ons doel is de tabaksindustrie te criminaliseren](#)
Lef Magazine, [Tabaksfabrikanten moeten vervolgd worden](#)
AmsterdamFM, [laat zien dat je Sick of Smoking bent](#)

JULI 2016

[Hart van Nederland](#)
Noord Hollands Dagblad, [voorpagina en artikel](#), 30 juli
Oncologieverpleging, [Anne Marie van Veen, moeder van vier kinderen heeft een missie](#)
Journal Thoracic oncology, artikel

AUGUSTUS 2016

7 ditches TV, [Tabaksindustrie heeft onze vrije wil gekaapt](#)
Reformatorische Omroep, [Interview met Wanda de Kanter](#)
Fries dagblad, artikel
Oncologie Update, artikel

SEPTEMBER 2016

BN de Stem, [Gezondheidsclaim tegen de tabaksindustrie uitgebreid](#)
FD, [Marcel Canoy - blog](#)
Radio1, [interview met Wanda de Kanter in het AVL](#), 27 sept
EenVandaag, [Nederlandse strafzaak tegen de tabaksindustrie](#), 27 sept
Antonet (intranet AVL), nieuwsbericht over de aangifte
EenVandaag, [Jeffrey Wigand klokkenluider van de tabaksindustrie](#), 27 sept
RTV-oost, [Longkankerpatiënt uit Zwolle daagt de tabaksindustrie voor de rechter](#), 27 sept
Telegraaf, [Strafzaak tegen tabaksindustrie](#), 28 sept
Tabak Nee, [Jeffrey Wigand 'Tabaksindustrie laat wetenschappers kindergedrag bestuderen'](#),
28 sept
Tabak Nee, [We moeten af van het idee dat roken een vrije keuze is](#), 28 sept
PAUW, [Ficq over aangifte](#), 29 sept
Nederlands Tijdschrift Voor Geneeskunde (NTVG), [Strafzaak tegen de tabaksindustrie](#), 29
sept
AD, [Gezondheidsclaim tegen tabaksindustrie uitgebreid](#), 29 sept
NOS, [Longkanker patiënte sleept tabaksindustrie voor de rechter](#), 29 sept
FD, [Honderden Nederlandse patiënten starten rechtszaak tegen de tabaksindustrie](#), 29 sept
Medical Facts, [Stichting Sick of Smoking daagt tabaksindustrie voor de rechter](#), 29 sept
Dutch News, [Over 1000 people sign up for primal case against tobacco industry](#)
AT5, [Aangifte voor poging tot moord tegen tabaksindustrie](#)
Telegraaf TV, [Rokersverslaving niet onze schuld](#)
NH Peilt, [zieke en dode rokers zijn de schuld van de tabaksindustrie](#)
Sigarettenindustrie.nl, [Voorgnomen aangifte tegen de tabaksindustrie](#)

Powned, [Kankerpatiënt doet aangifte tegen de tabaksindustrie](#)
Linda Nieuws, [Benedicte Ficq doet aangifte tegen de tabaksindustrie](#)

OKTOBER 2016

Radio Oost, [Longkankerpatiënt uit Zwolle daagt de tabaksindustrie voor de rechter](#)

RTV-Oost, radio uitzending Humanisme Overijssel

Metro nieuws, [Rokers doen aangifte tegen de tabaksindustrie](#)

FUNX radio, [interview met Wanda de Kanter](#)

Fase 2: periode november 2016 tot en met april 2017

Deze fase kenmerkt zich door het versterken van positie en de naamsbekendheid en het verkrijgen van breed maatschappelijk draagvlak.

Partners:

Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (financier fase 2)
Stichting Rookpreventie Jeugd

Samenstelling projectteam Sick of Smoking Fase 2

Wanda de Kanter (*SRPJ en eindverantwoordelijke*)
Frits van Dam (*SRPJ*)
Rob Giebels (*SRPJ en financieel eindverantwoordelijk*)
Petri Rouwenhorst (*projectleider*)

Na de aangifte eind september hield de samenwerking zoals omschreven in het projectplan met KWF (voorlopig) op. KWF heeft tijd nodig om intern tot een standpunt te komen of het Sick of Smoking financieel blijft steunen in de toekomst. Tegelijkertijd diende het NTvG (Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde) zich aan als nieuwe financier per 1 november 2016.

Met een nieuwe partner ontstond er ook meer ruimte om bijvoorbeeld de overheid op zijn verantwoordelijkheden te wijzen. SOS profiteert er verder van dat het NTvG zijn steun aan SOS openbaar maakte (onder meer via een artikel in de Volkskrant begin 2017).

In december zijn plannen gemaakt om nog meer maatschappelijk draagvlak te creëren in 2017 om daarmee bij het OM het belang van de strafzaak te benadrukken. Zo zal er openlijk steun worden gevraagd aan grote organisaties/fondsen en mensen op invloedrijke posities, BN-ers en nog meer personeel in de zorg. Ook zal er een Engelse versie van de website komen en worden er een animatie (hoe makkelijk kinderen te verleiden zijn) en een filmpje (korte uitleg belang strafzaak door Ficq en De Kanter) gemaakt.

Behaalde resultaten

(peildatum 31 december 2016)

Steunbetuigingen d.m.v. stemmen: 17.500

waaronder:

- Strijders (met foto en bericht op de site): **2.803**
- Aangifte (via formulier): > **1.700**

Behaalde resultaten Sociale media

- Facebook: **2653 volgers**
- Twitter: **455 volgers**

Financieel verslag Stichting Rookpreventie Jeugd 2016

De SRPJ was in 2016 financieel verantwoordelijk voor de projecten TabakNee en Sick of Smoking (SOS). De overige activiteiten waren financieel bescheiden.

TabakNee

De SRPJ heeft ook in 2016 van het KWF een subsidie ontvangen voor het project TabakNee (www.tabaknee.nl). Het toegekende bedrag is, evenals vorig jaar, niet volledig besteed. Het NKI verzorgt de administratie van dit project. Eind 2016 is het project afgerond en financieel door de accountant gecontroleerd. De eindverantwoording is ingediend bij het KWF.

Sick of Smoking

De SRPJ heeft in 2016 van het KWF een subsidie ontvangen voor de 1^e fase van het project Sick of Smoking (SOS, zie ook www.sickofsmoking.nl). Het toegekende bedrag is grotendeels besteed. Het NKI verzorgt de administratie van dit project. Eind 2016 is het project afgerond en financieel door de accountant gecontroleerd. De eindverantwoording is ingediend bij het KWF.

Eind 2016 is de 2^e fase van het project gestart, waarvoor een subsidie is ontvangen van de stichting Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (NTvG).

Daarnaast zijn in 2016 donaties ontvangen van particulieren die voornamelijk zijn besteed aan de vervaardiging van actie-T-shirts.

Overig

De nog onbestede subsidies van nog niet afgesloten projecten zijn op de balans vermeld als 'onderhanden werk projecten'

Naast giften van particulieren zijn er overige ontvangsten, voornamelijk vergoedingen, zoals voor spreekbeurten. 'Overige uitgaven' betreft voornamelijk administratie, bankkosten, communicatie en informatieverzameling.

De leden van het bestuur van de SRPJ ontvangen geen vergoeding.

BALANS

bedragen in euro's

ACTIVA	2015	2016	PASSIVA	2015	2016
vaste activa					
Geen	0	0	algemene reserve	15.504	26.526
			vreemd vermogen	0	0
vlottende activa			vlottende passiva		
liquide middelen	4.623	152.610	Crediteuren	0	0
			onderhanden werk		
kapitaalrekening	132.010	201.941	projecten	121.129	328.025
Vorderingen	0	0	Leningen	0	0
totaal Activa	136.633	354.551	totaal Passiva	136.633	354.551

BATEN EN LASTEN

bedragen in euro's

	2015	2016
ontvangsten		
subsidie KWF TabakNee	154.500	163.800
subsidie KWF SOS		181.500
subsidie NTvG SOS		140.000
Rente	692	937
Giften	4.460	2.994
donaties SOS		15.562
overige ontvangsten	6.886	4.945
totaal baten	166.538	509.738
Uitgaven		
TabakNee	111.642	115.917
SOS		162.061
overige uitgaven	6.137	13.416
totaal lasten	117.779	291.394
saldo	48.759	218.344